

მეფუტკრეობის შესახებ

თავი I

ზოგადი დებულებანი

მუხლი 1. კანონის ძირითადი მიზნები და ამოცანები

1. ამ კანონის ძირითადი მიზნებია მსოფლიოში აღიარებული, უნიკალური ქართული ფუტკრის დაცვა, ხალხში მისი მოშენება და სელექციური სრულყოფა.

2. ამ კანონის ძირითადი ამოცანებია ფუტკრის პროდუქციის წარმოების სტიმულირება, სასოფლო-სამეურნეო კულტურებისა და სხვა მცენარეების დამტვერვაში ფუტკრის ეფექტიანად გამოყენება, მეფუტკრეობაში დასაქმებული ფიზიკური ან/და იურიდიული პირის უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების სამართლებრივი უზრუნველყოფა.

3. საქართველოს კანონმდებლობა მეფუტკრეობის შესახებ შედგება ამ კანონისა და სხვა შესაბამისი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებისაგან.

მუხლი 2. კანონის მოქმედების სფერო

ამ კანონის მოქმედება ვრცელდება მეფუტკრეობაში დასაქმებულ ფიზიკურ ან/და იურიდიულ პირზე.

მუხლი 3. კანონში გამოყენებული ტერმინთა განმარტება

ამ კანონში გამოყენებული ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

- ა) ფუტკრის ოჯახი – ბიოლოგიური და სამეურნეო ერთეული, რომელიც წარმოადგენილია მუშა ფუტკრებით, ერთი განაყოფიერებული დედა ფუტკრით, მამრი ფუტკრებით, ფიჭითა და საკვები თაფლის გარკვეული ოდენობით წლის დროის მიხედვით;
- ბ) დედა ფუტკარი – მდედრობითი სქესის ფუტკარი, რომელსაც განვითარებული აქვს სასქესო ორგანოები;
- გ) ფუტკრის ამანათნაყარი – ფუტკრის ოჯახის ნაწილი, რომელიც მოთავსებულია ტრანსპორტირებისათვის განკუთვნილ ამანათეულში;
- დ) ფუტკრის ბუნებრივი ნაყარი – ფუტკრის ოჯახის ნაწილი, რომელიც ბუნებრივად გამოეყოფა ოჯახს;
- ე) სტაციონარული საფუტკრე – საფუტკრე, რომელსაც არ უცვლიან სადგომადგოლს;
- ვ) მომთაბარე საფუტკრე – საფუტკრე, რომელსაც სეზონურად უცვლიან სადგომადგოლს;
- ზ) ფუტკრის პროდუქტების მწარმოებელი – ფიზიკური ან/და იურიდიული პირი, რომელსაც ჰყავს ფუტკრის ოჯახები და აწარმოებს ფუტკრის სასაქონლო პროდუქციას;
- თ) ხალხში მისი მოშენება – ერთი და იმავე ჯიშის ფუტკრის მოშენება;
- ი) აღწარმოება – საფუტკრეების შევსების ან გაფართოების მიზნით ფუტკრის ოჯახის, დედა ფუტკრისა და ფუტკრის ამანათნაყარის გამრავლება;
- კ) ენტომოფილური მცენარეები – მცენარეები, რომელთა დამტვერვაშიც მონაწილეობენ მწერები;
- ლ) ფუტკრის პოპულაცია – გარკვეულ რეალში გავრცელებული ფუტკრის ჯიშის ნაწილი;

მ) სერტიფიკატი – ფუტკრის წარმოშობის, სხვა სანაშენე თვისებებისა და ფუტკრის პროდუქციის ხარისხობრივი მაჩვენებლების დამადასტურებელი საბუთი;

ნ) ფუტკრის სანაშენე პროდუქცია – ფუტკრის ჯიშის აღწარმოებისათვის განკუთვნილი, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით სერტიფიცირებული ფუტკრის ოჯახი, დედა ფუტკარი, ფუტკრის ამანათნაყარი, სპერმა, ჭია და კვერცხი;

ო) ფუტკრის პროდუქცია – ფუტკრის ოჯახი, დედა ფუტკარი, ფუტკრის ამანათნაყარი, სპერმა, ჭია, კვერცხი, თაფლი, ცვილი, ფუტკრის რძე, დინდგელი, მხამი და მისი კომპონენტები, ყვავილის მტვერი;

პ) ეპიზოთია – განსაზღვრულ ტერიტორიაზე და დროის გარკვეულ მომენტში ცხოველებში საშიში ინფექციური დაავადებების მასობრივად გავრცელება.

თავი II

ქართული ფუტკრის შენარჩუნება და დაცვა

მუხლი 4. ქართული ფუტკრის შენარჩუნება

1. ქართული ფუტკრის ჯიშის სიწმინდის შესანარჩუნებლად აკრძალულია სხვა ქვეყნიდან ფუტკრის ოჯახის, დედა ფუტკრისა და ფუტკრის ამანათნაყარის შემოყვანა, სპერმის, ჭიისა და კვერცხის შემოტანა, აგრეთვე საქართველოს ტერიტორიიდან ექსპორტირებული ან გაყვანილი ფუტკრის უკან დაბრუნება.

2. საქართველოს ფარგლებში ფუტკრის პოპულაციების გავრცელების არეალის შესაბამისად იქმნება აღკვეთილები საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

მუხლი 5. ფუტკრის სამთაბრო ადგილების დაცვა

ფიზიკური ან/და იურიდიული პირი, რომელიც შეენებს სხვა დასხვა ობიექტებს ან ახდენს მათ რეკონსტრუქციას, ნერგავს ახალ ტექნოლოგიებს, ასრულებს სამელიორაციო, მიწის, მრავალწლიანი ნარგავებისა და ტყის მასივების სამეურნეო გამოყენების და სხვა სახის სამუშაოებს, რაც უარყოფითად მოქმედებს ფუტკრის სამეურნეო ფუნქციონირებაზე, ვალდებულია ფუტკრის ნორმალური საარსებო პირობების შესანარჩუნებლად განახორციელოს დონისძიებები იმ ნაკვეთებისა და თაფლოვანი მცენარეების ხელშეუხებლობისა და შემდგომი გაშენების უზრუნველსაყოფად, რომლებსაც განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვთ ფუტკრის შენარჩუნებისა და მისი აქტიური ცხოველქმედებისათვის.

მუხლი 6. ფუტკრის დაცვა სასოფლო და სატყეო მეურნეობებში ქიმიური საშუალებების გამოყენების დროს

1. სასოფლო და სატყეო მეურნეობებში ქიმიური საშუალებების გამოყენება შესაძლებელია საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით, დაშვებული ნივთიერებების ჩამონათვალის შესაბამისად, ფუტკრის დაცვის წესების გათვალისწინებით.

2. მცენარეთა დაცვის სახელმწიფო დაწესებულებები და ორგანიზაციები, რომლებიც მცენარეთა დასამუშავებლად იყენებენ ქიმიურ საშუალებებს, შეწამვლის დაწყებამდე 5 დღით ადრე წერილობით და ადგილობრივი პრესის საშუალებით აცნობებენ ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის შესაბამის ორგანოებს, საწარმოებს, დაწესებულებებსა და ორგანიზაციებს, აგრეთვე იმ მეფუტკრეებს, რომელთა საფუტკრეებიც განთავსებულია შესაწამლი ტერიტორიიდან არანაკლებ 7 კილომეტრში. ცნობაში უნდა მიეთითოს გამოსაყენებელი ქიმიური საშუალების სახელწოდება, მისი ტოქსიკურობა, მისგან იზოლაციის წესები და ქიმიური საშუალების ტოქსიკური მოქმედების ვადები.

მუხლი 7. ფუტკრის დაცვა სატყეო-სამეურნეო სამუშაოების შესრულების დროს

სატყეო-სამეურნეო სამუშაოების შესრულების დროს აკრძალულია სატყეო მეურნეობაში თაფლოვანი მცენარეების ჭრა, გარდა იმ დონისძიებებისა,

რომლებითაც გათვალისწინებულია ტყის სანიტარიული მდგომარეობის გაუმჯობესება, ადგენა და კვლავწარმოების სტიმულირება.

თავი III

მეფუტკრეობის განვითარება

მუხლი 8. სახელმწიფოს მონაწილეობა მეფუტკრეობის განვითარებაში

1. სახელმწიფო ხელს უწყობს ფიზიკურ ან/და იურიდიულ პირს სამეცნიერო-კვლევითი და მეფუტკრეობის სანაშენე სპეციალიზებული სახელმწიფო ორგანიზაციებისა და მეფუტკრეთა საზოგადოებრივი კავშირების დახმარებით კონკურენტუნარიანი ფუტკრის პროდუქციის შექმნაში.
2. მეფუტკრეობის სახელმწიფო სანაშენე და სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობის განვითარებისათვის საჭირო სახსრები ყოველწლიურად გამოყოფა სახელმწიფო ბიუჯეტიდან მეფუტკრეობის განვითარების სახელმწიფო პროგრამების შესაბამისად.
3. მეფუტკრეობის განვითარების სახელმწიფო პროგრამების საფუძველზე ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოები შეიმუშავებენ და ახორციელებენ ადგილობრივ პროგრამებს.
4. ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის ორგანოები სატყეო მეურნეობებთან ერთად უზრუნველყოფენ სტაციონარული და მომთაბარე საფუტკრეების მფლობელებისათვის სახელმწიფო ტყის ფონდიდან მიწის ნაკვეთების უსასყიდლოდ გამოყოფას.

მუხლი 9. საფუტკრეების განთავსება

1. საფუტკრეები უნდა განთავსდეს მიწის ნაკვეთის მესაკუთრესთან შეთანხმებით, არსებული საკვები ბაზის რაციონალურად გამოყენებისა და ვეტერინარულ-სანიტარიული წესების დაცვით, ენტომოფილური მცენარეების დამტკვრვის ნორმების გათვალისწინებით.
2. აკრძალულია მეფუტკრეებს შორის შეთანხმების გარეშე მომთაბარე საფუტკრეების ერთმანეთისაგან 50 მეტრზე ახლოს, ხოლო სტაციონარული საფუტკრეებისა - 100 მეტრზე ახლოს განთავსება.
3. ფიზიკურ ან/და იურიდიულ პირს უფლება აქვს დაიბრუნოს საკუთარი საფუტკრიდან გამოყოფილი ბუნებრივი ნაყარი სხვა ფიზიკური ან/და იურიდიული პირის მიწის ნაკვეთიდან, თუ ფუტკრის მფლობელი დამტკიცებს ბუნებრივი ნაყარის წარმომავლობას.
4. უკონტროლოდ და რჩენილი ფუტკრის ბუნებრივი ნაყარი ეკუთვნის მიწის ნაკვეთის მფლობელს, ხოლო თუ მიწის ნაკვეთი სახელმწიფო საკუთრებაა - მის პირველ მპოვნელს.

მუხლი 10. ფუტკრის მთაბარობა და სადამტკერვო მომსახურება

1. ფუტკრის მთაბარობა და საშვებია საქართველოს ტერიტორიის ნებისმიერ ზონაში, გარდა ფუტკრის ძირითადი პოპულაციების გავრცელების კერებისა.
2. ფუტკრის სადამტკერვო მომსახურება ხორციელდება ძირითადად ენტომოფილური მცენარეებისა და ფუტკრის ოჯახის მფლობელებს შორის და დებულებებისა და საფუძველზე, ფუტკრის ოჯახის სიმდიერის და დასამტკერი კულტურების ფართობების გათვალისწინებით.
3. რაიონის ტერიტორიაზე ეპიზოოტიის გაჩენის შემთხვევაში ვეტერინარული სამსახური ადგილობრივი მმართველობის ორგანოებთან ერთად ადგენს რაიონის ტერიტორიაზე მომთაბარე საფუტკრეების განთავსების ადგილებს ვეტერინარულ-

საკანონმდებლო ორგანოს მიერ შემუშავებული საკანონმდებლო აქტების განხორციელების და დადგენილების ტრასებს.

4. ფუტკრის სამთაბროდმოწყობილი სატრანსპორტო მისაბმელები და პლატფორმები განეკუთვნება სასოფლო-სამეურნეო ტექნოლოგიურ მოწყობილობებს.

თავი IV

სახელმწიფო კონტროლი მეფუტკრეობის დაცვა და განვითარებაზე

მუხლი 11. სახელმწიფო კონტროლი მეფუტკრეობის დაცვა და განვითარებაზე

1. მეფუტკრეობის დაცვისა და განვითარებისათვის ამკანონისა და სხვა შესაბამისი ნორმატიული აქტების შესრულებაზე სახელმწიფო კონტროლს ახორციელებენ საქართველოს სოფლის მეურნეობისა და სურსათის სამინისტრო (შემდგომში – სამინისტრო) და ადგილობრივი მმართველობის ორგანოები შესაბამის დარგობრივ სამსახურებთან ერთად, რომელთა კომპეტენციას განეკუთვნება:

ა) სასოფლო-სამეურნეო საწარმოსა და სხვა ორგანიზაციის მიერ ქიმიური საშუალებების გამოყენების რეგლამენტისა და წესების დაცვა;

ბ) ეპიზოოტიის დროს მეფუტკრის მიერ ფუტკრის შენახვისას და მთაბროდისას საფუტკრის გადატანა-განთავსების წესების დაცვა;

გ) ვეტერინარული სამსახურის მიერ ფუტკრის დაავადებებთან ბრძოლის სადიაგნოსტიკო, სამკურნალო-პროფილაქტიკური ღონისძიებების დროულად განხორციელება.

2. ადგილობრივი მმართველობის ორგანოები:

ა) საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესების დარღვევის აღმოფხვრის მიზნით გასცემენ სავალდებულო მითითებებს მეფუტკრის დაცვისა და ფუტკრის ოჯახის გამოყენების შესახებ;

ბ) იღებენ გადაწყვეტილებას თვითნებურად დაკავებული ტერიტორიიდან საფუტკრის გატანის თაობაზე;

გ) აჩერებენ იმ სამუშაოს, რომელიც ხელშლის ფუტკრის ნორმალურ განვითარებას, ქიმიური საშუალებებით სარგებლობის წესების დარღვევის შემთხვევაში წყვეტენ მათ გამოყენებას.

მუხლი 12. მეფუტკრეობაში ვეტერინარულ-სანიტარიული და ზოოტექნიკური ზედამხედველობა

1. მეფუტკრეობაში ვეტერინარულ-სანიტარიული და ზოოტექნიკური ზედამხედველობას ახორციელებენ სამინისტროს შესაბამისი სახელმწიფო სამსახურები, რომლებიც აკონტროლებენ და ორგანიზებას უწყვენ ფუტკრის დაავადებებთან ბრძოლის სამკურნალო-პროფილაქტიკურ და სანაშენე ღონისძიებებს.

2. მეფუტკრეობაში დასაქმებული ფიზიკური ან/და იურიდიული პირი ვალდებულია დაიცვას ვეტერინარიის შესახებ საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული ვეტერინარულ-სანიტარიული და ზოოპროფილური ნორმები.

3. მეფუტკრეობაში ეპიზოოტიის შედეგად საკანონმდებლო, პროფილაქტიკური და დაავადების სალიკვიდაციო ღონისძიებების განხორციელებისათვის საჭირო სახსრები გამოიყოფა სახელმწიფო ბიუჯეტიდან.

4. ადგილობრივი ვეტერინარული სამსახური გასცემს ცნობას ფუტკრის ჯანმრთელობის შესახებ, რომლის გარეშეც აკრძალულია საფუტკრეების გადატანა და მთაბროდის ვეტერინარული საზედამხედველო ზონის გართ.

თავი V

**პასუხისმგებლობა მეფუტკრეობის შესახებ საქართველოს კანონმდებლობის
დარღვევისათვის**

**მუხლი 13. პასუხისმგებლობა მეფუტკრეობის შესახებ საქართველოს
კანონმდებლობის დარღვევისათვის**

მეფუტკრეობის შესახებ საქართველოს კანონმდებლობის დარღვევისათვის
ფიზიკური ან/და იურიდიული პირის პასუხისმგებლობა განისაზღვრება საქართველოს
კანონმდებლობით და დგენილი წესით.

თავი VI

სამეცნიერო საქმიანობა, რეგისტრაცია და სერტიფიკაცია

**მუხლი 14. მეფუტკრეობაში სამეცნიერო საქმიანობა, ახალი მიღწევების დაწერვა
და საავტორო მოწმობების გაცემა**

1. მეფუტკრეობაში სამეცნიერო საქმიანობას წარმართავენ მეფუტკრეობის
სამეცნიერო-კვლევითი და შესაბამისი პროფილის ორგანიზაციები და ფიზიკური
პირები.
2. მეფუტკრეობაში ახალი მიღწევების დაწერვა და საავტორო მოწმობების გაცემა
ხორციელდება საქართველოს კანონმდებლობით და დგენილი წესით.
3. მეფუტკრეობაში სახელმწიფო სტანდარტების შემუშავება და დამტკიცება
ხორციელდება სახელმწიფო ბიუჯეტის სახსრებითან კერძო ორგანიზაციის დაკვეთით
და მისივე ფინანსური უზრუნველყოფით.

მუხლი 15. მეფუტკრეობაში რეგისტრაცია და სერტიფიკატის გაცემა

1. მეფუტკრეობაში რეგისტრაცია და სერტიფიკატის გაცემა ხორციელდება
საქართველოს კანონმდებლობით და დგენილი წესით.
2. სამინისტროს სანაშენე საქმის უფლებამოსილი ორგანო გასცემს სარეგისტრაციო
ცნობას მეფუტკრეობის საწარმოს სანაშენე დვარჯისიანობის შესახებ და ადგენს
სანაშენე საწარმოთა სახელმწიფო რეესტრს.
3. აკრძალულია სამინისტროს სანაშენე საქმის უფლებამოსილი ორგანოს
სერტიფიკატის გარეშე ფუტკრის სანაშენე პროდუქციის ექსპორტი.
4. საქართველოში წარმოებული ფუტკრის ყველა სახის საექსპორტო პროდუქცია
ექვემდებარება სახელმწიფო სტანდარტებთან ხარისხის შესაბამისობის
სავალდებულო სერტიფიცირებას.
5. აკრძალულია ვეტერინარული და ხარისხის შესაბამისობის სერტიფიკატების
გარეშე საქართველოს ტერიტორიაზე ფუტკრის პროდუქციის შემოტანა (იმპორტი).
6. დედა ფუტკარი და ფუტკრის ამანათნაყარი, რომლებსაც არა აქვთ ხარისხის
შესაბამისობის სერტიფიკატი, არჩაითვლებიან სანაშენედ.

თავი VII

საერთაშორისო თანამშრომლობა

მუხლი 16. საერთაშორისო თანამშრომლობა

1. საქართველო მხარს უჭერს მეფუტკრეობაში საერთაშორისო თანამშრომლობას.
2. მეფუტკრეობაში საერთაშორისო თანამშრომლობა ხორციელდება საერთაშორისო
ხელშეკრულებებისა და შეთანხმებების საფუძველზე.

3. ქართული ფუტკრის ხალა სად შენარჩუნების, კვლავწარმოებისა და ვეტერინარული უსაფრთხოების სფეროებში საერთაშორისო ურთიერთობებისას საქართველოს წარმოადგენს სამინისტრო.

თავი VIII

გარდამავალი და დასკვნითი დებულებანი

მუხლი 17. გარდამავალი დებულება

ამ კანონის მე-15 მუხლი ამოქმედდეს საქართველოს სოფლის მეურნეობისა და სურსათის სამინისტროს მიერ მეფუტკრეობის სანაშენე საწარმოს რეგისტრაციაში გატარებისა და ფუტკრის ჯიშის ხარისხის შესაბამისობის სერტიფიკატის ფორმისა და წესების შესახებ ბრძანებების გამოცემის თანავე.

მუხლი 18. კანონის ამოქმედება

ეს კანონი ამოქმედდეს გამოქვეყნების თანავე.

საქართველოს პრეზიდენტი ედუარდ შევარდნაძე

თბილისი, 2002 წლის 18 მაისი.